

U2: sacerdots del nou segle

ARXIU

El grup U2 desembarca aquest dissabte, dia 13, a l'Estadi Olímpic de Barcelona. Els quatre músics irlandesos presentaran el seu darrer disc, 'Pop', en un concert espectacular amb ínfules d'òpera del nou mil·lenni. Per la posada en escena, sembla que els U2 es deixen seduir pel frenesí consumista actual. Però no cal patir, fan la revolució des de dins d'aquest desori.

Dublín és una ciutat molt catòlica, potser per això quatre ciutadans han pres a consciència el rol de redemptors, però més que de la humanitat, d'un producte d'aquesta: el rock. Per fer-ho, els U2 en el darrer disc, *Pop*, s'han amagat darrere els ritmes ballables més moderns i l'estètica de les discoteques.

I és que la trajectòria artística dels U2 ha evolucionat de manera poc usual en un grup de superestrelles del rock que té prop de vint anys de carrera musical. Lluny de repetir els tòpics que els van fer arribar als primers llocs de les llistes d'èxits, aquests quatre irlandesos s'han arriscat, sense por de fer el ridícul, per ser actuals a cada moment.

Bono (Paul Hewson), The Edge (Dave Evans), Larry Mullen i Adam Clayton, els quatre components d'U2, arriben a Catalunya avalats per unes vendes molt quantioses de discos i entrades de concerts i per les millors crítiques especialitzades. Públic absolutament divers es rendeix als seus peus després de rebre un bombardeig estètic de més de dues hores. Però la intenció dels U2 no és solament que els espectadors es quedin amb un llampec

de llum a la retina després de cada concert. Són un grup que té coses a dir, o creu que té coses a dir, i per fer-se entendre aprofita les mateixes armes de l'enemic que combat a través de les lletres de les cançons. Aquest contrincent no és altre que el desori actual, una societat occidental obsedida pel consumisme, per la tecnologia i per un hedonisme decadent. No debades van iniciar la gira mundial a Las Vegas, el passat 25 d'abril. També el nom de l'espectacle, "PopMart", fa referència a la modernitat i al consumisme, ja que és una barreja entre els mots pop art i market ("mercat").

Mitja M de McDonalds. A l'escenari, el símbol que representa aquest adversari contra qui batallen és un arc groc allargassat, molt semblant a la meitat de la M de la cadena d'hamburgueseries McDonalds, el paradigma del frenesí consumista. Uns altres elements d'aquest quadre simbòlic són una immensa oliva de

Bono, cantant d'U2: "En el rock trobo totes les contradiccions de la vida: brutícia i religió, comerç i art, carn i esperit, Àfrica i Occident."

còctel i una bola de mirallets de discoteca gegant amb forma de llimona.

En aquest escenari els U2, sacerdots convençuts de la salvació necessària del rock, esdevenen una mena de telepredicadors que aprofiten la tecnologia que la societat actual idolatra per descriure sentiments i presentar les contradiccions globals i personals. A primer cop d'ull tot plegat pot semblar superficial, però ells es

rebel·len amb ràbia contra aquesta apreciació inicial.

En tot cas, aquesta superficialitat estètica i l'aparent compromís de les lletres provoquen una certa contradicció, un concepte repetit fins a la sacietat pels U2. "En el rock -deia fa poc Bono- trobo totes les contradiccions de la vida: brutícia i religió, comerç i art, carn i esperit, Àfrica i Occident. Hi ha moltes més contradiccions en el rock que en un llibre o en una pel·lícula". Déu, sexe, amor desig, fe, família, tot és en les lletres esquizofrèniques de *Pop*. De fet, les contradiccions ja van començar quan van anunciar fa un any com seria aquest disc. Bono va assegurar que farien un disc de rock, però no. En *Pop* hi ha molt més dance, trip-hop, jungle i techno que altra cosa. Són els nous estils que es ballen en els clubs i discoteques que són última moda. Però Bono, que com a bon catòlic i irlandès que és no diu mentides, assegura que l'esperit del nou disc sí que és de rock, ja que tracta del pop-

Al mig de l'escenari hi ha un arc groc allargassat que recorda la meitat de la M de la cadena d'hamburgueseries McDonalds. Representa l'adversari contra qui batallen, que no és altre que una societat occidental obsedida pel consumisme, per la tecnologia i per un hedonisme decadent.

U2 i la solidaritat

Els U2, i molt especialment el cantant, Bono, han destacat sempre per defensar causes humanitàries. El turisme solidari ha dut el cantant dels U2 a Etiòpia, el Salvador o Nicaragua, entre altres. I l'impacte sovint s'ha transformat en cançó, com és el cas de "Bullet the blue sky" (*The Joshua tree*, 1987), inspirada en la seva experiència prop dels bombardeigs de l'exèrcit al Salvador. A més, també han fet cançons dedicades a Hiroshima, Martin Luther King i els indis nord-americans. I perquè no els acusin de manca de compromís o que salten d'una preocupació a l'altra sense ni adonar-se'n mantenen la seva solidaritat promovent en discos i concerts l'afiliació a les ONG Greenpeace i Amnistia Internacional.

Però si hi ha un conflicte que ha afectat U2, i molts altres grups irlandesos, és la lluita dels republicans a Irlanda del Nord. Un dels seus èxits, "Sunday, bloody sunday" (*War*, 1983), parla del Diumenge Sagnant de 1972, quan les tropes angleses van assassinar 14 persones en una manifestació a Derry en favor dels drets civils dels catòlics. En aquest sentit Bono, un catòlic fervent que sempre s'ha definit com un "pacifista agressiu", que rebutja qualsevol

tipus de violència, no ha amagat mai les seves simpaties per una Irlanda reunificada. De fet en el darrer disc la cançó "Please" tracta del procés de pau, i "Staring at the sun" tracta la contínua presència de l'exèrcit britànic a Irlanda del Nord. A més de paraules i cançons, fa dues setmanes els U2 van fer un memorable i significatiu concert a Belfast. Feia deu anys que no hi actuaven, i Bono va aprofitar l'avinentsa de l'alto-el-foc de l'IRA per donar suport al procés de pau. Els mitjans de comunicació, tan catòlics com protestants i alguns líders locals van coincidir a definir el concert com un pas més de cara a les crucials converses de pau que han de començar el 15 de setembre. **O. C.**

rock actual tal i com l'entenen ells.

Aquest enamorament amb el techno no és nou en els U2. S'hi van començar a acostar l'any 1991, amb el disc *Achtung baby*, inspirat en les avantguardes del Berlín de després de la caiguda del mur. Per valorar el risc d'aquell salt artístic cal tenir en compte que abans d'aquest treball ja eren molt famosos i venien molts discos amb la fórmula consolidada en *The Joshua tree* (1986). Però van provar-ho i els va sortir bé. Animats per la bona acollida d'aquest treball, van afermar la jugada amb *Zooropa* (1993), que els va embarcar en una gira llarguíssima, la "Zoo Tv Tour". L'espectacularitat audiovisual d'aquells concerts va ser un bon primer plat del que es veurà aquest dissabte a l'Estadi Olímpic de Montjuïc. Això podria ser la traca final, amb trons de bac inclosos, perquè *Pop* tanca aquesta incursió en les últimes modes musicals més modernes. I un cop més caldrà reinventar-se el grup. En aquest sentit Bono ja ha llançat algunes pistes sorprenents, que apunten cap a l'acostament a la música tradicional irlandesa. Després de tanta tecnologia i remolins multimèdia necessiten una mica d'aire pur.

L'enveja de la galàxia. Els U2 són l'enveja de la galàxia musical. Des que es va formar el grup, l'any 1978, fins avui no han pa-

rat de crear cançons que ràpidament escalaven els preats primers llocs de les llistes d'èxits. Temes com "Gloria" (*October*), "Pride" (*The unforgettable fire*) o "With or without you" (*The Joshua tree*), tenen ja un llast de records que els fan mantenir-se dalt de tot de les llistes. No s'han separat mai ni tampoc no ha entrat cap músic nou al grup original.

Com s'ho han fet? Aquest és el misteri, i més tenint en compte que tots quatre tenen personalitats molt diferents. La fe, però, hi té molt a veure. Fe en el grup, però també en la religió de cadascú. Bono està especialment sensibilitzat per la seva condició de catòlic. Les contradiccions que hi troba són infinites. Bono, Bono Vox per ser més exactes en el nom artístic, és una mena de croat. El Jerusalem que ha de salvar és el rock, i si cal utilitza les simitarres dels seus enemics per sortir-ne victoriós. La veu d'aquest exhibicionista nat és el primer segell identificador del grup.

La segona característica perquè es reconeix el grup és el so inconfusible de la guitarra de The Edge, també catòlic. El malnom li ve del principi de la banda, quan en les actuacions tocava des d'un racó de l'escenari, en un atac de timidesa i automarginació. Entre Bono i The Edge fan totes les lletres i la major part de les músiques. Però com que són molt comunitaris es reparteixen

["POPMART" ATACA!]

La gira d'U2, "PopMart", està pensada per a grans escenaris, de manera que no solament quedin contents els adolescents que fan llargues esperes, cues i corredisses per ser a primera fila, sinó també la parella que seirà dalt de tot de la graderia. Dos dies abans del concert comença el muntatge. L'escenari fa 181 metres d'amplària i 71 de profunditat, té una pantalla de 700 metres quadrats, on es barregen efectes de llum, ordinador i vídeo. Les imatges que s'hi projecten són obres abstractes animades de diversos gurus del pop art i la modernitat artística: Andy Warhol, Keith Haring, Howard Finster, Run Wraque i Roy Lichtenstein. Pel que fa al so, l'equip d'altaveus penja de l'arc central de l'escenari, una mena de mitja M de les hamburgueseries McDonalds. A més, d'un extrem de l'escenari surt el que en argot s'anomena un "provocador": una passarel·la de 100 metres que acaba en un petit escenari entre el públic. A part del grup, per aquest pseudo-camí ral també es desplaça una gran bola de mirallets en forma de llimona en un dels moments més espectaculars del concert. Un altre element de l'hedonisme que també serà present a l'altar dels U2 és una oliva de 3 metres il·luminada des de dins i col·locada dalt d'un escuradents de 30 metres d'alçada. O. C.

Dia: Dissabte 13 de setembre.

Lloc: Estadi Olímpic de Montjuïc, Barcelona

Teloners: Placebo (primer U2 va oferir aquest lloc als seus admirats Prodigy, però aquests van refusar la invitació).

Actuació dels teloners: 21 h.

Actuació d'U2: 22 h.

Preu: 5.600 (general), 7.600 (llocs reservats).

Repertori provisional: "Mofo", "I will follow", "Even better than the real thing", "Do you feel loved?", "Pride", "I still haven't found what I'm looking for", "Last night on earth", "Gone", "Until the end of the world", "If God will send his angels", "Staring at the sun", "Daydream believer", "Miami", "Bullet the blue sky", "Ple-

ase", i "Where the streets have no name".

Primer bis: "Discotheque", "If you wear that velvet dress" i "With or without you".

Segon bis: "Hold me, thrill me, kiss me, kill me", "Mysterious ways" i "One".

Discografia (sempre amb Island):

Boy (1980)

October (1981)

War (1983)

Under a blood red sky (1983)

The unforgettable fire (1984)

The Joshua tree (1986)

Rattle & Hum (1988)

Achtung baby (1991)

Zooropa (1993)

Pop (1997)*

les regalies entre els quatre. El guitarrista i el cantant són també els més inquietos del grup, els més innovadors. Van ser ells qui l'any 1991 van forçar Larry Mullen i Adam Clayton per apartar l'*Achtung baby* de la sendera del rock convencional i acostar-lo a les noves tendències musicals.

Un discjòquei per productor.

L'èxit de la jugada ha fet que finalment Larry i Adam s'hagin atrevit cada cop més a ficar cullerada experimental en els següents treballs discogràfics del grup. L'experiment està tan assumit que per a *Pop* no ha costat gens prescindir de Brian Eno, el productor de quasi tota la vida, i deixar aquesta feina i les mesclades per a artistes vinguts del món dels disjòqueis, com Flood i Howie B.

El tercer catòlic del conjunt és el bateria, Larry Mullen, que fou qui va penjar al taulell d'anuncis del Colin Mount Temple School, a Dublín, un cartell demanant companys de generació per for-

L'any 1991 Bono i The Edge van forçar la resta del grup per apartar el disc 'Achtung baby' de la sendera del rock convencional.

mar un grup de rock. Va ser líder durant dos dies, i aviat va deixar aquest rol a Bono i ell es va limitar al seu paper de bateria potent però calmós fora de l'escenari. És una mena de bona consciència del grup, que es manté fidel al rock dels setanta, però que a poc a poc s'ha adaptat als experiments dels companys, fins que hi ha trobat el gust.

L'altre conservador del grup, musicalment parlant, és Adam

Clayton, el baixista. Destaca dins d'U2 no solament per ser protestant, sinó per ser una estrella de rock que es comporta com a tal, en contrast amb els seus companys que tenen hàbits més casolans. L'any passat, de tan afluït com estava no va poder actuar en el concert de Sidney, i el van haver de substituir. També és coneguda la seva passada relació amb la model Naomi Campbell.

Aquest dissabte, dia 13, els quatre músics d'aquest grup tornaran a demostrar que malgrat les diferències continuen essent un grup unit, capaç d'actualitzar-se constantment, sense necessitat de recórrer a les extravagàncies de les grans superestrelles. Si ara la música de les discoteques, convertides en temples de la joventut des que hi va anar a ballar John Travolta, ja no és cosa de babaus, l'aprofiten per representar les contradiccions humanes (i del mateix Bono) i en davant.

Bono és el líder dels U2.

La major part de lletres i músiques les fa juntament amb el guitarrista The Edge.

Oriol Cortacans